

Ljubljana, 22. februar 2013

Predlog 3775: Predrage šolske in otroške dejavnosti

MIZKŠ (prej MK in MŠŠ) si skladno z Nacionalnim programom za kulturo (2004-2007, 2008-2011 ter tudi 2013-2016) že od leta 2006 naprej prizadeva omogočiti večjo dostopnost kulturno-umetnostne ponudbe za otroke in mladino, tako v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema kot tudi izven (prostočasne dejavnosti otrok in mladih). Leta 2009 so bile na Zavodu RS za šolstvo pripravljene tudi Nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju, ki vidik dostopnosti prav tako posebej izpostavljajo.

Pri razvoju področja kulturno-umetnostne vzgoje izhajamo iz dognanj, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj, zato jim je pomembno omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti in s tem različnih načinov izražanja in komuniciranja. Za kakovostne projekte kulturno-umetnostne vzgoje in programe je treba skrbeti na vseh področjih kulture in za različne ciljne skupine ter zagotoviti vzgojo in izobraževanje o umetnosti, z umetnostjo in skozi umetnost. Kulturno-umetnostna vzgoja kot temeljna pravica posameznika mora biti del vseživljenjskega učenja, zato je treba vsem, zlasti pa otrokom in mladini, zagotoviti kakovostno in načrtno kulturno-umetnostno vzgojo, ki omogoča spoznavanje različnih področij umetnosti, razvijanje kritičnega odnosa do njih, spoznavanje kulture in kulturne dediščine lastnega naroda ter drugih kultur - spodbujanje medkulturnega dialoga. Pri tem je treba upoštevati oba vidika, t.j. vidik sprejemanja kulture (mladi kot bralci, gledalci, udeleženci, obiskovalci ... kulturnih dogodkov) ter ustvarjalni vidik – mladi kot ustvarjalci ali soustvarjalci in aktivni udeleženci kulturnih dejavnosti.

Kulturno-umetnostna vzgoja vključuje in povezuje:

- bralno kulturo,
- film, avdiovizualno kulturo in medije,
- glasbena in baletna umetnost,
- novi mediji (intermedijska umetnost),
- likovno umetnost (slikarstvo, kiparstvo, fotografija, arhitektura, oblikovanje ...),
- uprizoritveno umetnost (gledališče, lutke, sodobni ples ...),
- kulturno dediščino (materialna in nematerialna, premična in nepremična, arhivi ...).

MIZKŠ ter lokalne skupnosti (občine in mestne občine) sofinanciramo kakovostne programe in projekte kulturnih ustanov po vsej Sloveniji. Tako so gledališke, lutkovne, plesne, filmske predstave, koncerti, razstave ter številne kulturno-umetnostne dejavnosti (srečanja z umetniki, delavnice ...) dostopne otrokom in mladim po znatno znižanih cenah. Številne kulturne ustanove po vsej Sloveniji že vrsto let ponujajo kakovostne brezplačne dejavnosti za otroke in mladino, mnogi dogodki so s pomočjo nacionalnih ali lokalnih sredstev, nekateri tudi s pomočjo sponzorskih oz. donatorskih sredstev brezplačni, ali pa dostopni po simbolični ceni.

Od leta 2009 naprej MIZKŠ (prej MK in MŠŠ) organizira v Cankarjevem domu nacionalno prireditev Kulturni bazar, kjer se v enem dnevu predstavi skoraj 300 kulturnih ustanov iz vse Slovenije. Eden od pomembnih ciljev Kulturnega bazara je od samega začetka prav informiranje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, pa tudi širše javnosti (starši, skrbniki ...) o kakovostnih kulturnih dogodkih in njihovi dostopnosti. V Katalogu ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje Kulturni bazar – vsako leto katalog prejmejo vsi vzgojno-izobraževalni zavodi po vsej Sloveniji, dostopen pa je tudi na www.kulturnibazar.si, so dogodki, ki jih kulturne ustanove po vsej Sloveniji izvajajo brezplačno, posebej označeni.

Za številne vzgojno-izobraževalne zavode, zlasti tiste iz bolj oddaljenih krajev, predstavlja veliko oviro prevoz otrok in mladih do kulturnih ustanov. Prav zato so številne kulturne ustanove v zadnjih letih posebej okrepile tudi svojo ponudbo gostovanj, bodisi v vzgojno-izobraževalnem zavodu, ali pa v kulturnem domu, ki je v bližini vzgojno-izobraževalnega zavoda. Tudi to ponudbo najdete v prej omenjenem Katalogu Kulturnega bazara.

MIZKŠ si prizadeva vsem otrokom in mladim omogočiti tudi ogled večjih vrhunskih umetniških dogodkov: gledaliških predstav, opernih in baletnih predstav, koncertov v njihovih matičnih ustanovah (koncertnih in gledaliških dvoranah), saj je pomembno, da otroci in mladi doživijo vrhunsko umetnost v prostorih, ki so temu namenjeni. Ti dogodki so za organizirane obiske vrtcev in šol, marsikje tudi za družine, s pomočjo subvencij (marsikje pa tudi sponzorjev) dostopni po znižanih cenah. Dodatna znižanja cen za tovrstne dogodke s strani kulturnih ustanov niso mogoča, saj bi bila ogrožena kakovostna izvedba dogodkov. Za dodatna znižanja cen, zlasti če gre za otroke in mlade iz socialno ogroženih družin, je treba poskrbeti z ustrežno socialno-ekonomsko politiko. Za te otroke niso ovira le kulturni dogodki, temveč tudi druge dejavnosti, ki jih izvaja vzgojno-izobraževalni zavod in jih je treba plačevati (na primer v okviru športnih dejavnosti na šoli ne morejo privoščiti smučanja ipd). V prihodnje bi bilo treba v vzgojno-izobraževalnem sistemu zagotoviti vrtcem in šolam iz oddaljenih krajev dodatna sredstva za prevoze otrok in mladih, nikakor pa ne moremo pričakovati od kulturnih ustanov, da bodo prevzele ta strošek.

Marsikatere občine z dodatnimi ukrepi poskrbijo za dostopnost ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za otroke in mladino v svoji občini, tako v okviru vzgojno-izobraževalnega procesa kot v prostem času otrok in mladih. Pomembno je zavedanje, da ukvarjanje otrok in mladih s kulturo v prostem času (popoldanski čas, počitnice ...) omogoča kakovostno in kreativno preživljanje prostega časa, omogoča razvoj različnih sposobnosti in spretnosti, med njimi pomembno tudi socialno vključenost, kar lahko pomembno prispeva k preventivi na področju odvisnosti, nasilja

Boris Zupančič
Vodja Sektorja za osnovno šolstvo
Direktorat za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo